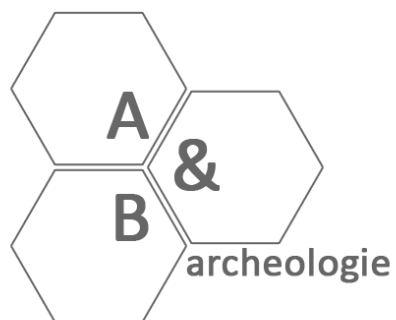

Nota Lendelede Winkelsestraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Gwendy WYNS

3-2-2021

Titel: Nota Lendeledede Winkelsestraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Gwendy Wyns

Projectcode bureauonderzoek: 2020I327

Bekrachtigde archeologienota:

<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/16239>

Projectcode proefsleuvenonderzoek: 2020K127

Intern projectnummer: 2020.190

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Lendeledede, Winkelsestraat 119-121

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 67994,11 en Y: 175096,16; X: 68179,01 en Y: 175183,47

Oppervlakte totale plangebied: ca. 4480m² (waarvan 1171m² agrarisch gebied)

Advieszone proefsleuvenonderzoek: ca. 3308m²

Kadastergegevens: Lendeledede, afdeling Lendeledede, Sectie D, perceel 80D2, 80E2, 80X (zie figuur 7)

Topografische kaart: /

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog, veldwerkleider, assistent-aardkundige), Gwendy Wyns (assistent-archeoloog) en initiatiefnemer

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 3/2/2021

© Acke & Bracke bv, Damstraat 206A, 9180 Moerbeke. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	5
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	9
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	9
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	10
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	10
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	10
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	10
2. ASSESSMENT	14
2.1. AARDKUNDIGE OPBOUW	14
2.2. ASSESSMENT SPOREN	18
2.3. ASSESSMENT VONDSTEN	22
2.4. ASSESSMENT STALEN	22
2.5. ASSESSMENT CONSERVATIE	22
2.6. DATERING, INTERPRETATIE EN CONFRONTATIE MET VOORGAANDE ONDERZOEKSFASES	23
2.7. SYNTHESE	26
2.7.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	26
2.7.2. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	26
3. SAMENVATTING	28
4. BIBLIOGRAFIE	30
5. BIJLAGES	31

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden Lendeledede Winkelsestraat (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog. De archeologienota bestond enkel uit een bureauonderzoek. In het programma van maatregelen was opgenomen dat een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van dit verder vooronderzoek beschreven.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

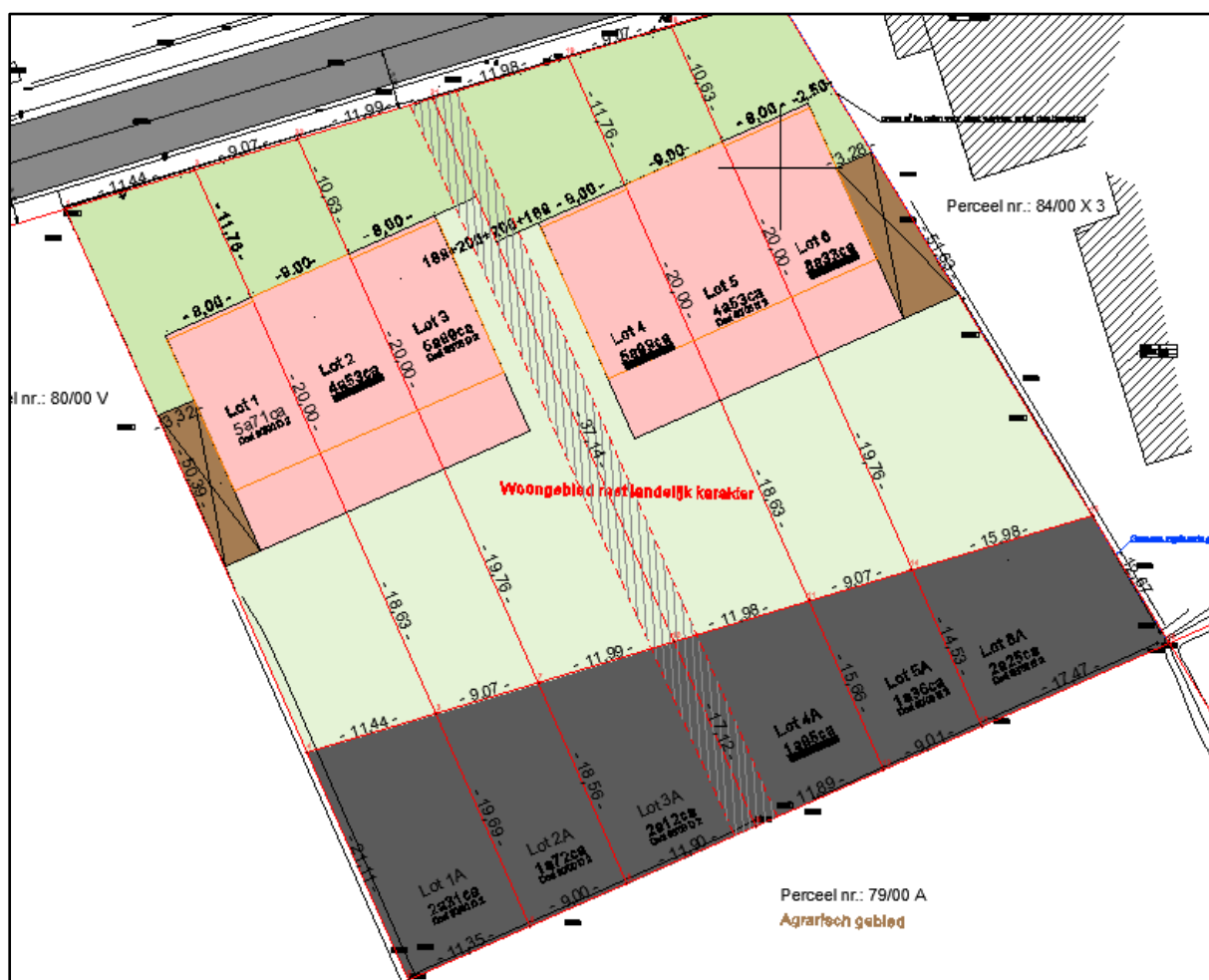
In het programma van maatregelen, horende bij de bekrachtigde archeologienota, waren de volgende onderzoeksvragen opgenomen:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er voorgangers te vinden van de 18de-eeuwse woning, of sporen die hiermee samenhangen?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

1.2.2. Randvoorwaarden

In het programma van maatregelen van de bureaustudie werd een advieszone van ca. 4480m² geadviseerd. Gezien slechts de eerste 50m diep ten opzichte van de Winkelsestraat woongebied betreft, komt de verkavelingsoppervlakte op ca. 3308m² te liggen. Een achterste strook, in het zuiden, van ca. 1171m² blijft immers als agrarisch gebied behouden. Hier mogen geen werkzaamheden plaatsvinden. De totale onderzoekbare zone voor het verder vooronderzoek met ingreep in de bodem (proefsleuven) komt hierdoor dus op ca. 3308m² te liggen.

In de bureaustudie werd volgende voorwaarde opgenomen: 'Het is noodzakelijk dat voorafgaand het uitvoeren van het verder vooronderzoek de gebouwen zijn gesloopt en de bomen zijn gerooid. Hierbij is het van belang dat de bodemingrepen tot een minimum beperkt blijven en dat bijvoorbeeld de funderingen en eventuele kelders blijven zitten in de grond, en dat het wortelgestel niet wordt verwijderd. Op die manier wordt vermeden dat niet-gedocumenteerd archeologisch erfgoed beschadigd wordt. De ondergrondse structuren kunnen pas verwijderd worden indien het vooronderzoek heeft aangetoond dat er geen archeologische site aanwezig is, of – indien er wel een site aanwezig is – tijdens/na een eventuele opgraving van het terrein.'

Figuur 1 Uitsnede uit het nieuwe verkavelingsplan, de zuidelijke grijze zone (ca. 1171m²) blijft agrarisch gebied (bron: initiatiefnemer)

Figuur 2 Zicht op de voormalige westelijke woning (huisnummer 121), deels onderkelderd.

Figuur 3 Zicht op de funderingen van het achterliggende 18de-eeuwse woonhuis, achter huisnummer 121.

Figuur 4 Zicht op de funderingen, vloeren en kelder (aan de straatkant) van huisnummer 119.

Figuur 5 Toegangstrap tot de grote kelder aan de straatzijde van huisnummer 119.

Figuur 6 Zicht op de achterliggende tuinen van de voormalige woningen.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

Op basis van het bureauonderzoek werd in het programma van maatregelen van de archeologienota een vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven opgelegd, in een uitgesteld traject. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de archeologienota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op een site met een normale, eenvoudige verticale stratigrafie. Het sleuvenplan zoals opgenomen in de bureaustudie voorzag in de aanleg van 4 parallelle noordwest-zuidoost georiënteerde proefsleuven. Het vooropgestelde sleuvenplan werd grotendeels gevolgd en uitgebreid naar 7 proefsleuven gezien de terreinomstandigheden en de aanwezigheid van kelders en ondoordringbaar puin. 6 sleuven volgen de noordwest-zuidoost oriëntatie, sleuf 7 werd haaks hierop geplaatst in de zuidwestelijke hoek. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. Er werden enkele kijkvensters aangelegd om de schijnbare afwezigheid van sporen na te gaan, alsook om de verstoringsgraad te controleren. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze opnieuw gedicht.

De totale oppervlakte van de advieszone bedraagt ca. 3308m². Hiervan bleken enkele zones (ca. 150m²) niet-onderzoekbaar, waaronder de kelders van de woningen met huisnummer 119 en 121. Om die reden bleek een zone van ca. 3158m² onderzoekbaar. In totaal werd ca. 345m² onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee net niet behaald (ca. 11%), maar desondanks kon een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel dat duidelijk negatief bleek te zijn. Er werden nergens relevante archeologische sporen aangetroffen.

Het archeologisch vooronderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. Aangezien alle metingen gebeurden met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1cm werd voorafgaand het veldwerk geen hoofdmeetsysteem aangelegd. Elke proefsleuf en elk kijkvenster werd beschouwd als een individuele werkput. De aangelegde vlakken en de storten van de sleuven en sporen werden onderzocht met een metaaldetector van het type XP Deus. Dit leverde geen relevante vondsten op. Het archeologisch vlak werd opgeschoond. Ter hoogte van de voormalige smidse, woning achter huisnummer 121, werd een ruimer kijkvenster aangelegd om eventueel een oudere fase/voorloper van de woning te controleren. Hierbij werden geen bijkomende sporen aangetroffen. Alle sleuven en profielen kregen een uniek nummer, werden beschreven en geregistreerd via foto's en opmetingen. Er werden geen archeologisch relevante grondsporen aangetroffen. De foto's werden genomen met een camera van het merk Nikon Coolpix W300. Er werden geen vondsten aangetroffen. Er werden geen stalen genomen, gezien hiertoe geen relevante sporen of andere contexten werden aangetroffen. Relevante delen van de putwandprofielen werden opgeschoond en geregistreerd als referentieprofiel. In totaal werden 4 referentieprofielen geplaatst, verspreid over het gehele terrein. Deze tonen een gelijkaardige bodem aan over het volledige plangebied, meer bepaald een AC-profiel.

De proefsleuven werden aangelegd op één archeologisch niveau, namelijk de C-horizont. Deze bevond zich ca. 60 tot 75cm onder het huidige maaiveldniveau. De C-horizont bevindt zich in het zuidelijke deel op ca. +28,4m TAW en in het zuidelijke deel op ca. +28,8m TAW. Er is bijgevolg sprake van een minimaal hoogteverschil in het totale plangebied.

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op vrijdag 29 januari 2021. Het kraanwerk werd uitgevoerd door Maarten Bekaert (Bekaert grondwerken). Erkend archeoloog Maarten Bracke trad op als veldwerkleider, erkend-archeoloog en assistent-aardkundige, Bert Acke als assistent-archeoloog. Landmeter Anthony van Quickelberghe stond in voor de opmetingen met GPS-toestel, deze gegevens werden nadien verwerkt tot bruikbaar kaartmateriaal door assistent-archeoloog Gwendy Wyns.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

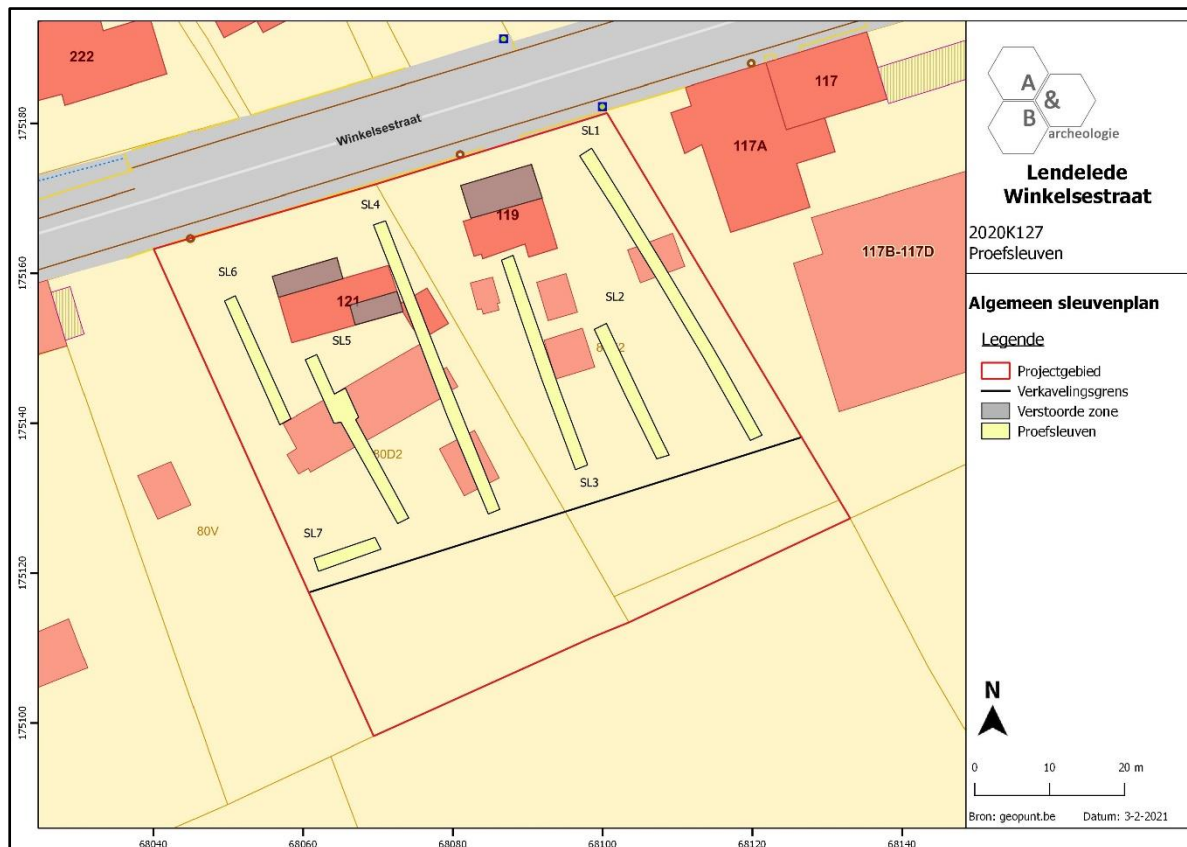
1.3.5. Selectie bronnen

De bekrachtigde archeologienota¹ van deze site werden als voornaamste bronnen aangewend.

¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/16239>

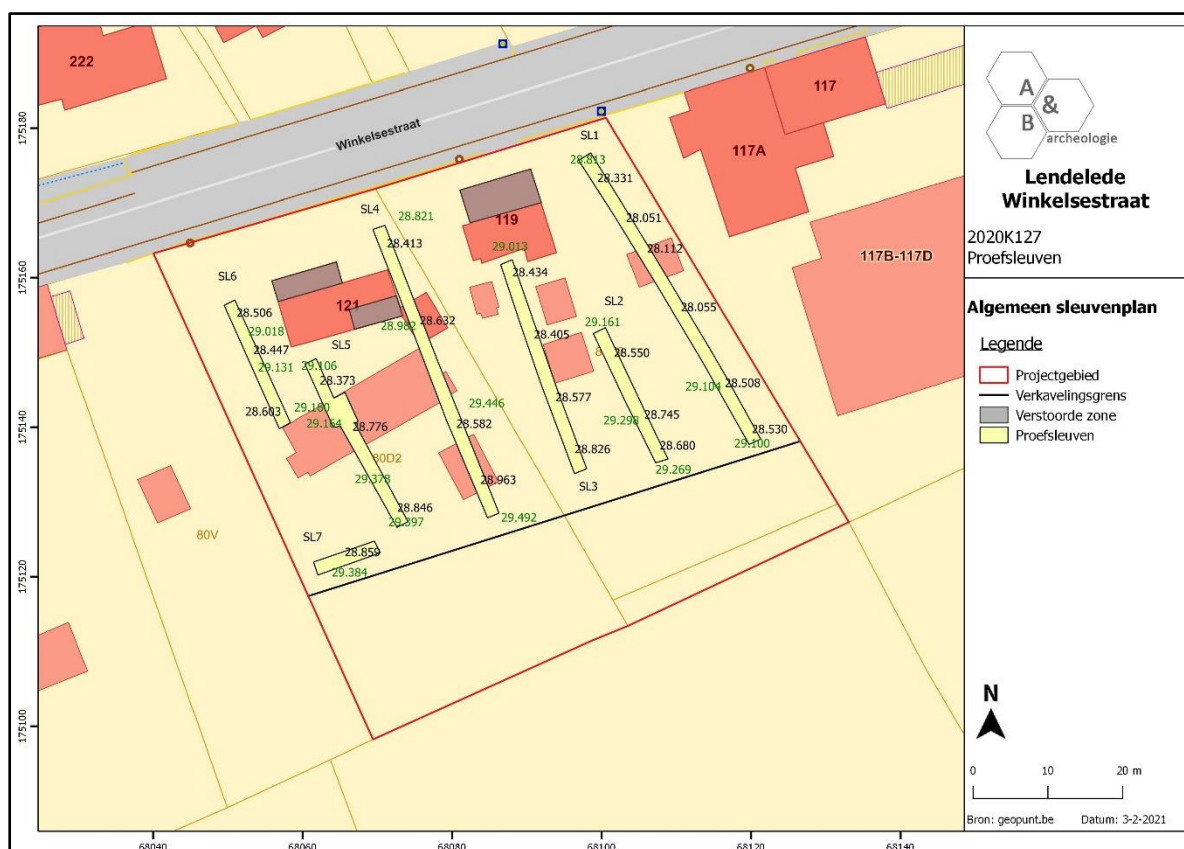
Figuur 7 Vooropgesteld sleuvenplan (bron: bureaustudie).

Figuur 8 Projectie van het algemeen sleuvenplan op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 9 Projectie van het algemeen sleuvenplan op de meest recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

Figuur 10 Projectie van het algemeen sleuvenplan op het GRB met aanduiding van de hoogtes van het archeologisch vlak (blauw) en het maaiveldniveau (zwart) (bron: geopunt.be).

Figuur 11 Sfeerbeeld bij de aanleg van de proefsleuven.

Figuur 12 Sfeerbeeld bij de aanleg van de proefsleuven.

2. Assessment

2.1. Aardkundige opbouw

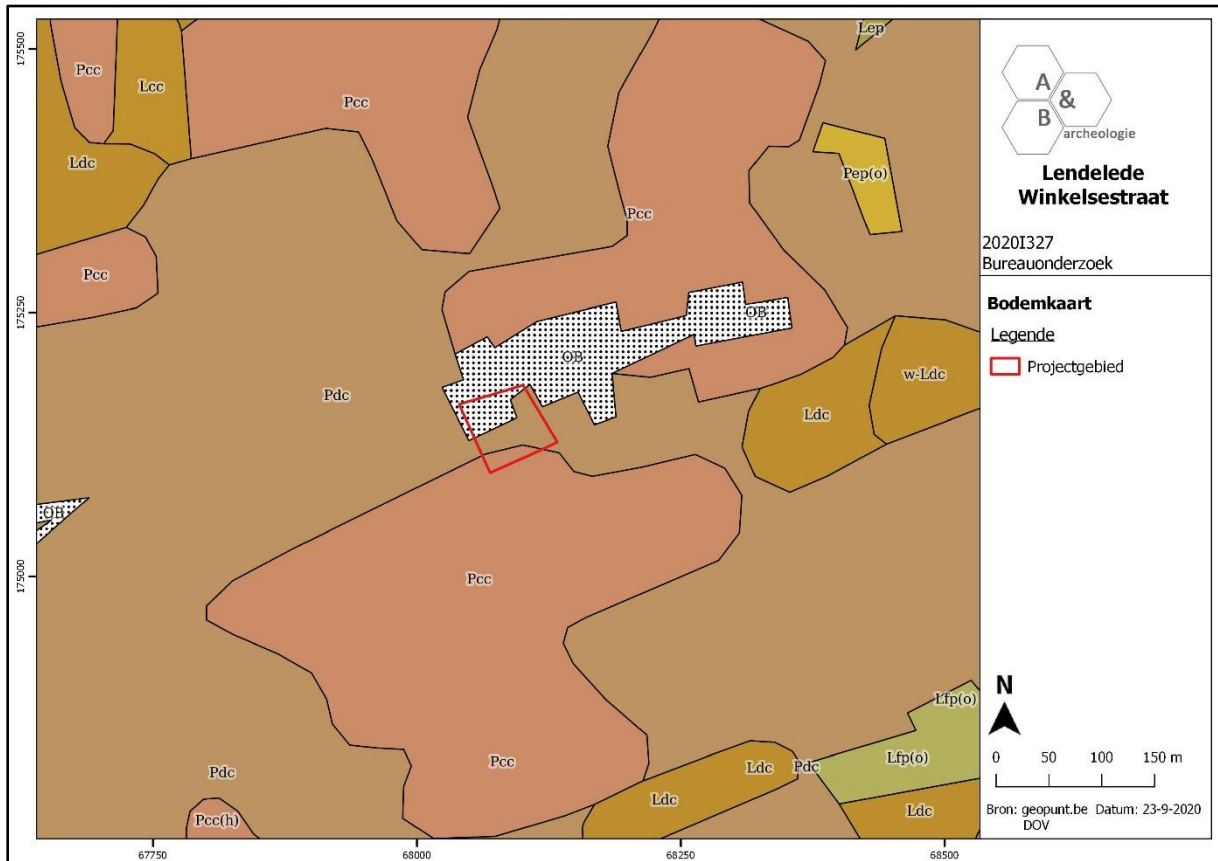
De aardkundige opbouw van het projectgebied werd op het terrein vastgesteld door het aanleggen van 4 bodemprofielen. Op deze manier werd een waarheidsgetrouw inzicht verkregen in de bodemopbouw over het gehele terrein.

Op de bodemkaart worden verschillende bodemtypes aangeduid op het terrein:

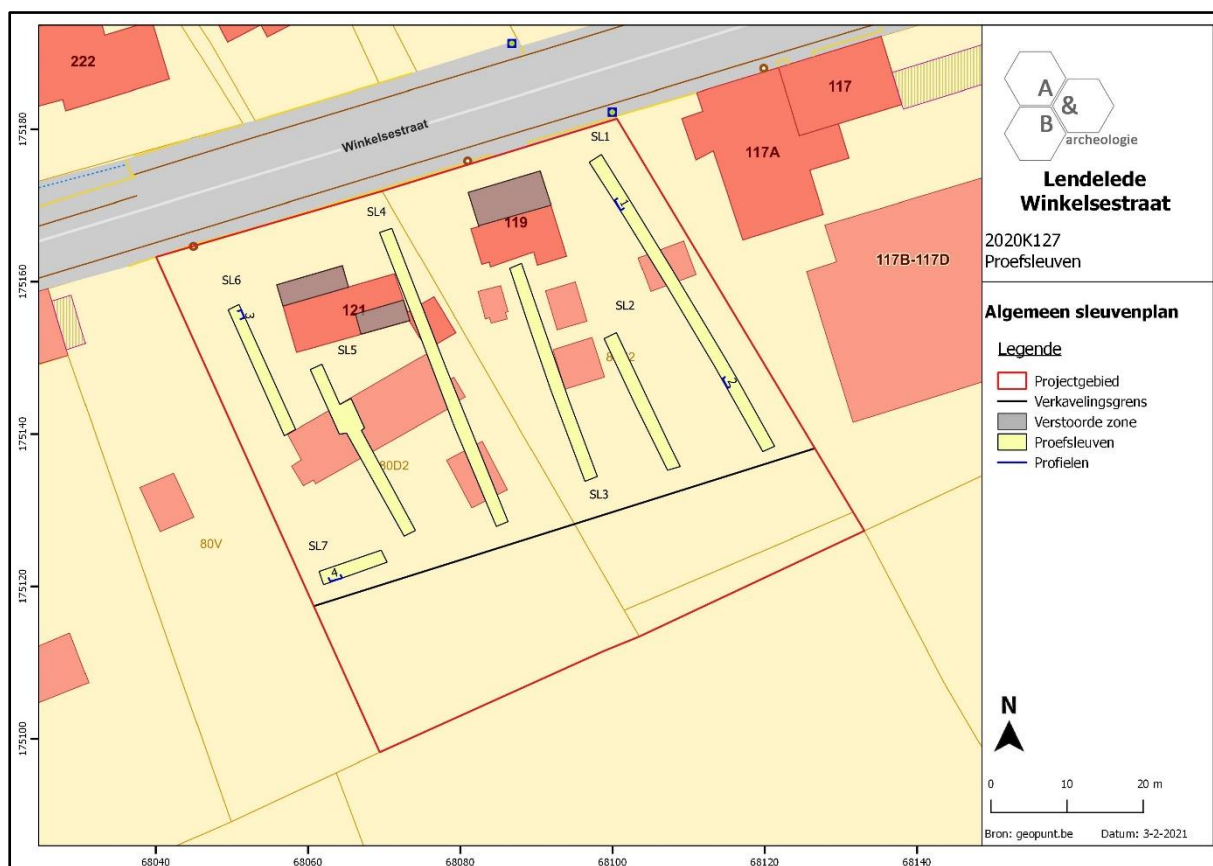
- OB in het noorden: bebouwde zone. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van.
- Pdc centraal: matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De humeuze bovengrond is homogeen en goed ontwikkeld grijsbruin en gemiddeld 30cm dik. De verbrokkelde textuur B is zwak ontwikkeld en begint op 40-60cm. Roestverschijnselen beginnen tussen 40-60cm. Deze bodems zijn te nat in de winter, soms iets te droog in de zomer.
- Pcc in het zuiden: matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De bouwvoor is grijsbruin, 25-30cm dik en goed humeus. De verbrokkelde textuur B situeert zich tussen 50 en 80cm. Veel Pcc gronden zijn beïnvloed door de Tertiaire onderliggende formaties welke op wisselende diepte een gevarieerd substraat vormen. Zoals alle matig droge licht zandleemgronden zijn deze bodems gemakkelijk te bewerken en weinig beperkt. De waterhuishouding is gunstig maar de bodems met klei of klei-zand substraat kunnen een lichte wateroverlast vertonen in de winter.

Het proefsleuvenonderzoek en de geplaatste bodemprofielen tonen een vrij gelijkende bodem aan, al dan niet verstoord ten gevolge van de voormalige bebouwing. Zo werd profiel 1 geplaatst in sleuf 1, in de noordoostelijke hoek van het terrein. De teelaarde is puinhoudend met een dikte van ca. 35 tot 40cm. Hieronder bevindt zich een tweede ploeglaag met baksteenspikkels. De laag heeft een donkerbruingrijze kleur. Op een diepte van ca. 75cm bevindt zich de geligbruine C-horizont, die een eerder donkere kleur heeft ten gevolge van reductie. Profiel 2, in sleuf 1, in de zuidoostelijke hoek toont opnieuw een Ap1-Ap2-C profiel. De overgang van de Ap2 naar de C-horizont is eerder diffuus en sterk gebioturbeerd. De C-horizont, op een diepte van ca. 70cm, heeft een gelig tot oranje kleur met een zandleem textuur. Profiel 3 situeert zich in de noordwestelijke hoek van het terrein, in sleuf 6. Het profiel vertoont een sterke antropogene invloed op de bodem waarbij een scherpe grens waar te nemen is tussen de verstoorde toplaag en de C-horizont. De C-horizont bevindt zich op ca. 70cm en is dus deels afgetopt. Profiel 4 bevindt zich in het zuidwesten (sleuf 7). Dit profiel vertoont de beste bewaring waarbij twee ploeglagen elkaar opvolgen en nog deels rusten op een verbrokkelde B-horizont. Meteen onder de B-horizont bevindt zich de C-horizont met een oranje/gele kleur en zandleem textuur. De C-horizont situeert zich op een diepte van ca. 70cm.

De proefsleuven werden aangelegd op één archeologisch niveau, namelijk de C-horizont. Deze bevond zich ca. 60 tot 75cm onder het huidige maaiveldniveau. De C-horizont bevindt zich in het zuidelijke deel op ca. +28,4m TAW en in het zuidelijke deel op ca. +28,8m TAW. Er is bijgevolg sprake van een minimaal hoogteverschil in het totale plangebied.

Figuur 13 Uitsnede uit de bodemkaart met aanduiding van het plangebied (bron: bureaustudie).

Figuur 14 Projectie van het algemeen sleuvenplan op het GRB met aanduiding van de referentieprofielen (bron: geopunt).

Figuur 15 Profiel 1 (sleuf 1) in het noordoosten met Ap1-Ap2-C profiel.

Figuur 16 Profiel 2 (sleuf 1) in het zuidoosten met Ap1-Ap2-C profiel.

Figuur 17 Profiel 1 (sleuf 1) in het noordoosten met A-C profiel.

Figuur 18 Profiel 1 (sleuf 1) in het noordoosten met Ap1-Ap2-B-C profiel.

2.2. Assessment sporen

Het proefsleuvenonderzoek leverde geen relevante archeologische sporen op. Het terrein kenmerkt zich grotendeels door de aanwezigheid van recente verstoringen te linken aan de voormalige bebouwing, waaronder puinkuilen, nutsleidingen (afvoerbuizen, ...), kelders, ...

Er werden geen oudere restanten (vloerniveaus, muurresten, ...) gevonden onder het voormalige 18de-eeuwse woonhuis achter de woning met huisnummer 121 die een oudere oorsprong van het gebouw doen vermoeden. Daarnaast werden ook geen geassocieerde sporen (bv. afvalkuilen, waterputten, ...) aangetroffen.

Figuur 19 Allesporenkaart geprojecteerd op het huidige kadaster (bron: geopunt.be).

Figuur 20 Detail allesporenkaart geprojecteerd op de meest recente orthofoto (bron: geopunt.be).

Figuur 21 Zicht op proefsleuf 1 met op de voorgrond een drainagegreppel en recente kuil.

Figuur 22 Zicht op een puinrijke kuil (baksteenpuin en betonbrokken) ter hoogte van de voormalige woning 121.

Figuur 23 Ruim kijkvenster op de zone van de voormalige 18de-eeuwse achterliggende woning.

Figuur 24 Zicht op het noordelijke deel van sleuf 6 met enkele drainagegreppels en recente verstoringen.

2.3. Assessment vondsten

Niet van toepassing. Er werden geen vondsten aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

2.4. Assessment stalen

Niet van toepassing. Er werden geen stalen genomen tijdens het vooronderzoek.

2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing.

2.6. Datering, interpretatie en confrontatie met voorgaande onderzoeksfases

In de bureaustudie werd het volgende omschreven: *‘Het plangebied ligt op ruime afstand ten westen van de dorpskern van Lendeledede en ten oosten van die van Sint-Eloois-Winkel, langs een mogelijk middeleeuwse weg die beide kernen met elkaar verbindt. Op de Ferrariskaart (ca. 1777) is te zien dat gronden op of in de onmiddellijke nabijheid van het terrein deels in gebruik zijn als landbouwgrond (strook naast de Winkelsestraat) en deels bebouwd zijn. Er worden op/net naast het plangebied 3 gebouwwolumes weergegeven, gelegen in een tuin met boomgaard. Het is niet duidelijk of één van deze volumes overeenkomt met de huidige oude woning achter woning nr. 121. Deze oude woning is wel duidelijk aanwezig op de Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840, alsook een kleiner gebouwtje aan de straat. De rest van het terrein is onbebouwd. Op alle andere kaarten van midden 19de tot eerste helft 20ste eeuw wordt het oude gebouw afgebeeld, het is dan het enige gebouw op het terrein. Op de topografische kaarten van 1862, 1883 en 1910-1948 wordt aan de oostelijke grens/net op het terrein een veldwegel afgebeeld. Vanaf de kaart van 1862 wordt de Winkelsestraat rechtlijniger afgebeeld dan op de oudere kaarten. Op de luchtfoto van 1971 is de huidige configuratie van de gebouwen op het plangebied reeds te zien, sindsdien wijzigt er quasi niks aan het terrein. Lendeledede behoort fysisch-geografisch tot het Land van Roeselare-Kortrijk, waarbij de dorpskern centraal gelegen is op de zogenaamde Rug van Lendeledede met oostelijke uitlopers naar het Hoogland van Hulste. Deze heuvelrug is goed te zien op het digitale hoogtemodel, het plangebied is net ten noorden ervan gelegen. Op het detail van het hoogtemodel is zichtbaar dat het plangebied centraal een iets hogere ligging kent (+29,60m TAW) dan tegen de noordelijke (+29,00m TAW) en zuidelijke grens (ca. +29,30m TAW); de gronden ten noorden zijn lager gelegen, die ten zuiden hoger. Er zijn geen natuurlijke waterlopen aanwezig nabij het plangebied. Er kan op het terrein een matig droge tot matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont verwacht worden. Er is geen archeologische informatie voorhanden voor de omgeving van het plangebied, door het gebrek aan archeologisch onderzoek. Niettegenstaande kan uit de middeleeuwse ontwikkeling van de nabijgelegen dorpskernen en de aanwezigheid van laatmiddeleeuwse sites met walgracht afgeleid worden dat er zeker bewoning was in de omgeving vanaf die periode. Daarnaast kan de hogere rug en de onmiddellijke omgeving ervan ook een aantrekking geweest zijn voor menselijke vestiging in oudere periodes. Hoewel de huidige bebouwing voor enige bodemverstoring kan gezorgd hebben, zal dit maar een beperkte impact hebben gehad op eventueel aanwezig archeologische sites. De verwachting betreft voornamelijk sites met grondsporen. Gezien de afwezigheid van afdekkende bodemlagen, waterlopen in de directe omgeving en een duidelijke helling op het terrein, wordt de verwachting voor in situ bewaarde steentijd artefactensites als laag ingeschat.’*

Specifiek voor het 18de-eeuwse achterliggend woonhuis kan het volgende omschreven worden: *‘Alleenstaande woning in tuin, afgescheiden van de weg door een haag en toegankelijk via een ijzeren hek. In 1929 opgetrokken in opdracht van Vital Honoré-Samyn die ook de naastgelegen woning met smidse (nr. 123) bouwde. Achtergelegen ouder woonhuis minimaal opklimmend tot de tweede helft van de 18de eeuw, cf. weergave op de Ferrariskaart (1770-1778). Voormalige driewoonst ca. 1858 verenigd door smid Constant Honoré-Seynaeve en meerdere malen uitgebreid in de tweede helft van de 19de eeuw. Dubbelhuis van drie traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak in mechanische pannen (nok evenwijdig met de straat). Bruinbakstenen lijstgevel waarin muuropeningen onder ijzeren latei (I-profiel met rozetversiering) en getoogde strek. Nieuw schrijnwerk, nieuwe kroonlijst.*

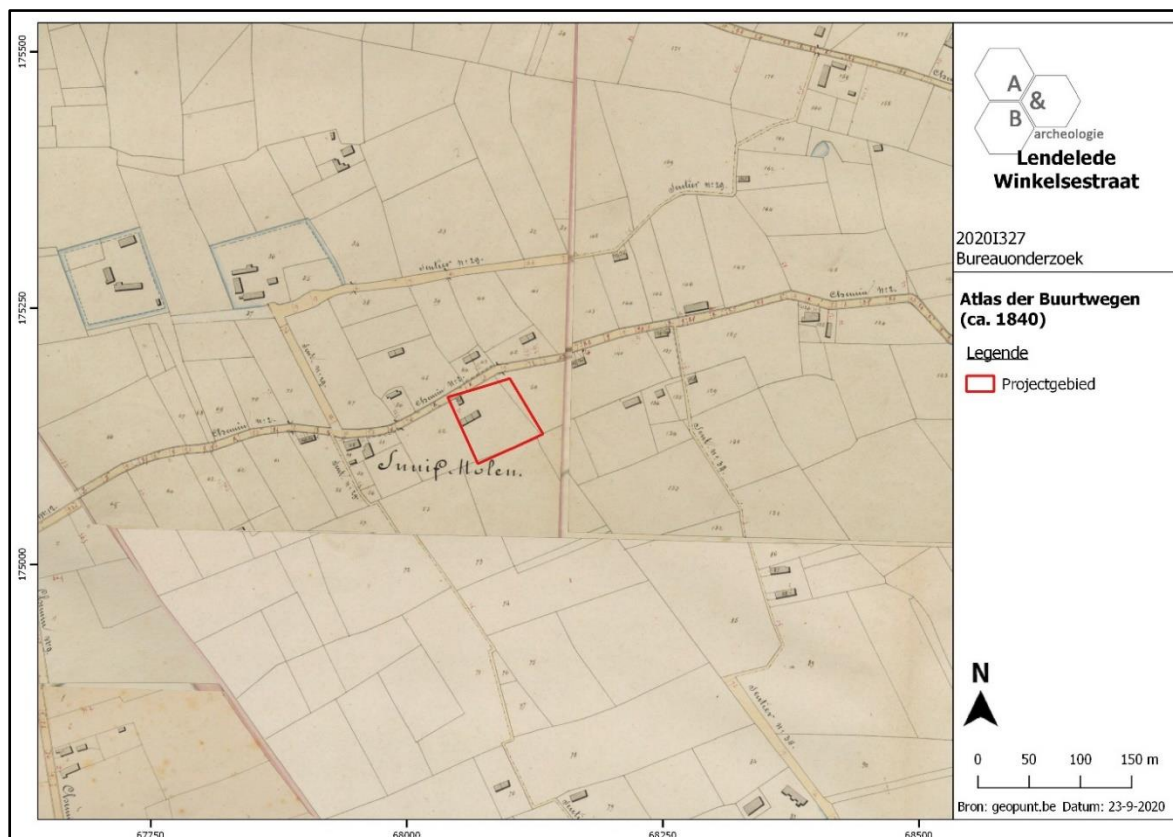
*Westelijke zijgevel gecementeerd en voorzien van imitatievoegen. Achtergelegen oud woonhuis onder zadeldak in Vlaamse pannen (nok schuin op de straat). Eenlaagse roodbakstenen woning onder verspringende nok, waarin rechthoekige muuropeningen. Sporen van cementering op de oostelijke zijgevel.*²

Voor het plangebied was bijgevolg een eerder ongekennde archeologische waarde aangegeven. Het archeologisch vooronderzoek kon bijgevolg nuttige kenniswinst opleveren over de ontwikkeling van het plangebied en de directe omgeving. Op de onderstaande projecties is duidelijk de 18de-19de-eeuwse situatie te zien, met daarop het hierboven omschreven achterliggende woonhuis. Het sleuvenonderzoek heeft echter aangetoond dat binnen de grenzen van het plangebied geen relevante archeologische sporen aanwezig zijn. De impact van de voormalige gebouwen en bijhorende nutsvoorzieningen is groot te noemen. Daarnaast werden op de onverstoorde delen ook geen relevante sporen aangetroffen. Twee proefsleuven en een kijkvenster werden aangelegd specifiek in functie van het 18de-eeuwse gebouw, maar leverde geen oudere voorloper of andere specifieke kenmerken (vloerniveaus, interne muren, beerputten, ...) op. Een bijkomend archeologisch onderzoek zal geen nuttige kenniswinst meer opleveren. Het plangebied lijkt voor de 18de eeuw in gebruik als landbouwgebied. Bewoning komt pas voor vanaf de 18de eeuw, zoals ook aangegeven via de cartografische en historische bronnen.

Figuur 25 Projectie van het plangebied, bij benadering, op de 18de-eeuwse Ferrariskaart (bron: geopunt.be).

² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/91637>

Figuur 26 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).

Figuur 27 Projectie van de sleuven op de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).

2.7. Synthese

2.7.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Voor het plangebied was een eerder ongekende archeologische waarde aangegeven. Het archeologisch vooronderzoek kon bijgevolg nuttige kenniswinst opleveren over de ontwikkeling van het plangebied en de directe omgeving. Het sleuvenonderzoek heeft echter aangetoond dat binnen de grenzen van het plangebied geen relevante archeologische sporen aanwezig zijn. De impact van de voormalige gebouwen en bijhorende nutsvoorzieningen is groot te noemen en tekent zich af als (omvangrijke) verstoringen in de bodem. Daarnaast werden op de onverstoorde delen geen relevante sporen aangetroffen. Twee proefsleuven en een kijkvenster werden aangelegd specifiek in functie van het 18de-eeuwse gebouw, maar leverde geen oudere voorloper of andere specifieke kenmerken (vloerniveaus, interne muren, beerputten, ...) op. Een bijkomend archeologisch onderzoek zal geen nuttige kenniswinst meer opleveren. Het plangebied lijkt voor de 18de eeuw in gebruik als landbouwgebied. Bewoning komt pas voor vanaf de 18de eeuw, zoals ook aangegeven via de cartografische en historische bronnen.

De kenniswinst werd bijgevolg behaald in het archeologisch vooronderzoek en gezien het vooronderzoek geen noemenswaardige archeologische grondsporen aan het licht bracht, wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd binnen het plangebied.

2.7.2. Beantwoording onderzoeksvragen

In het programma van maatregelen bij de bureaustudie werden de volgende onderzoeksvragen opgenomen:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?

Er werden geen relevante archeologische sporen aangetroffen. Wel werden diverse verstoringen, te linken aan de voormalige bewoning, geattesteerd.

- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?

Indien archeologische sporen aanwezig zouden zijn, zouden deze een matige tot slechte bewaring kennen in het noordelijke deel. In het zuidelijke deel, voormalige tuinen, is de bewaring beter, maar ook hier werden geen sporen aangetroffen.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?

Niet van toepassing.

- Zijn er voorgangers te vinden van de 18de-eeuwse woning, of sporen die hiermee samenhangen?

Twee proefsleuven en een ruim kijkvenster werden aangelegd ter hoogte van de 18de-eeuwse woning, maar leverden geen aanwijzingen voor een oudere voorloper. Daarnaast werden ook geen sporen aangetroffen die hieraan te linken zijn. De woning kent zijn oorsprong aldus in de 18de eeuw zoals ook aangegeven op de cartografische en historische bronnen.

- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?

Er werden hiervoor geen aanwijzingen teruggevonden.

- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

Het gebied werd voor de 18de eeuw gebruikt als landbouwgebied. Pas in de 18de eeuw komt bewoning voor, in de vorm van een breed langgevel huis parallel aan de straat. Vanaf die moment ontwikkeld het terrein zich verder waarbij nieuwe woningen en bijgebouwen worden toegevoegd.

- Kan een archeologische site uitgesloten worden?

Er bevindt zich met zekerheid geen archeologische site binnen de grenzen van het plangebied.

- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

De verstoringsgraad is vrij hoog te noemen, vooral dan in het noordelijke deel van het terrein. De verstoringen zijn te linken aan de voormalige bebouwing (huisnummer 119 en 121) en nutsvoorzieningen. Zo zijn kelders, puinkuilen, rioolbuizen, ... en dergelijke aanwezig. In het zuidelijke deel bleek de bodem beter bewaard, maar ook hier werden geen archeologische sporen waargenomen.

- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

Niet van toepassing. Er dient geen verder onderzoek te gebeuren. De nuttige kenniswinst werd bereikt tijdens het archeologisch vooronderzoek.

3. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden Lendelede Winkelsestraat (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog. De archeologienota bestond enkel uit een bureauonderzoek. In het programma van maatregelen was opgenomen dat een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van dit verder vooronderzoek beschreven.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op een site met een normale, eenvoudige verticale stratigrafie. Het sleuvenplan zoals opgenomen in de bureaustudie voorzag in de aanleg van 4 parallelle noordwest-zuidoost georiënteerde proefsleuven. Het vooropgestelde sleuvenplan werd grotendeels gevolgd en uitgebreid naar 7 proefsleuven gezien de terreinomstandigheden en de aanwezigheid van kelders en ondoordringbaar puin. 6 sleuven volgen de noordwest-zuidoost oriëntatie, sleuf 7 werd haaks hierop geplaatst in de zuidwestelijke hoek. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. Er werden enkele kijkvensters aangelegd om de schijnbare afwezigheid van sporen na te gaan, alsook om de verstoringsgraad te controleren. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze opnieuw gedicht.

De totale oppervlakte van de advieszone bedraagt ca. 3308m². Hiervan bleken enkele zones (ca. 150m²) niet-onderzoekbaar, waaronder de kelders van de woningen met huisnummer 119 en 121. Om die reden bleek een zone van ca. 3158m² onderzoekbaar. In totaal werd ca. 345m² onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee net niet behaald (ca. 11%), maar desondanks kon een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel dat duidelijk negatief bleek te zijn. Er werden nergens relevante archeologische sporen aangetroffen.

Voor het plangebied was een eerder ongekende archeologische waarde aangegeven. Het archeologisch vooronderzoek kon bijgevolg nuttige kenniswinst opleveren over de ontwikkeling van het plangebied en de directe omgeving. Het sleuvenonderzoek heeft echter aangetoond dat binnen de grenzen van het plangebied geen relevante archeologische sporen aanwezig zijn. De impact van de voormalige gebouwen en bijhorende nutsvoorzieningen is groot te noemen en tekent zich af als (omvangrijke) verstoringen in de bodem. Daarnaast werden op de onverstoorde delen geen relevante sporen aangetroffen. Twee proefsleuven en een kijkvenster werden aangelegd specifiek in functie van het 18de-eeuwse gebouw, maar leverde geen oudere voorloper of andere specifieke kenmerken (vloerniveaus, interne muren, beerputten, ...) op. Een bijkomend archeologisch onderzoek zal geen nuttige kenniswinst meer opleveren. Het plangebied lijkt voor de 18de eeuw in gebruik als landbouwgebied. Bewoning komt pas voor vanaf de 18de eeuw, zoals ook aangegeven via de cartografische en historische bronnen.

De kenniswinst werd bijgevolg behaald in het archeologisch vooronderzoek en gezien het vooronderzoek geen noemenswaardige archeologische grondsporen aan het licht bracht, wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd binnen het plangebied.

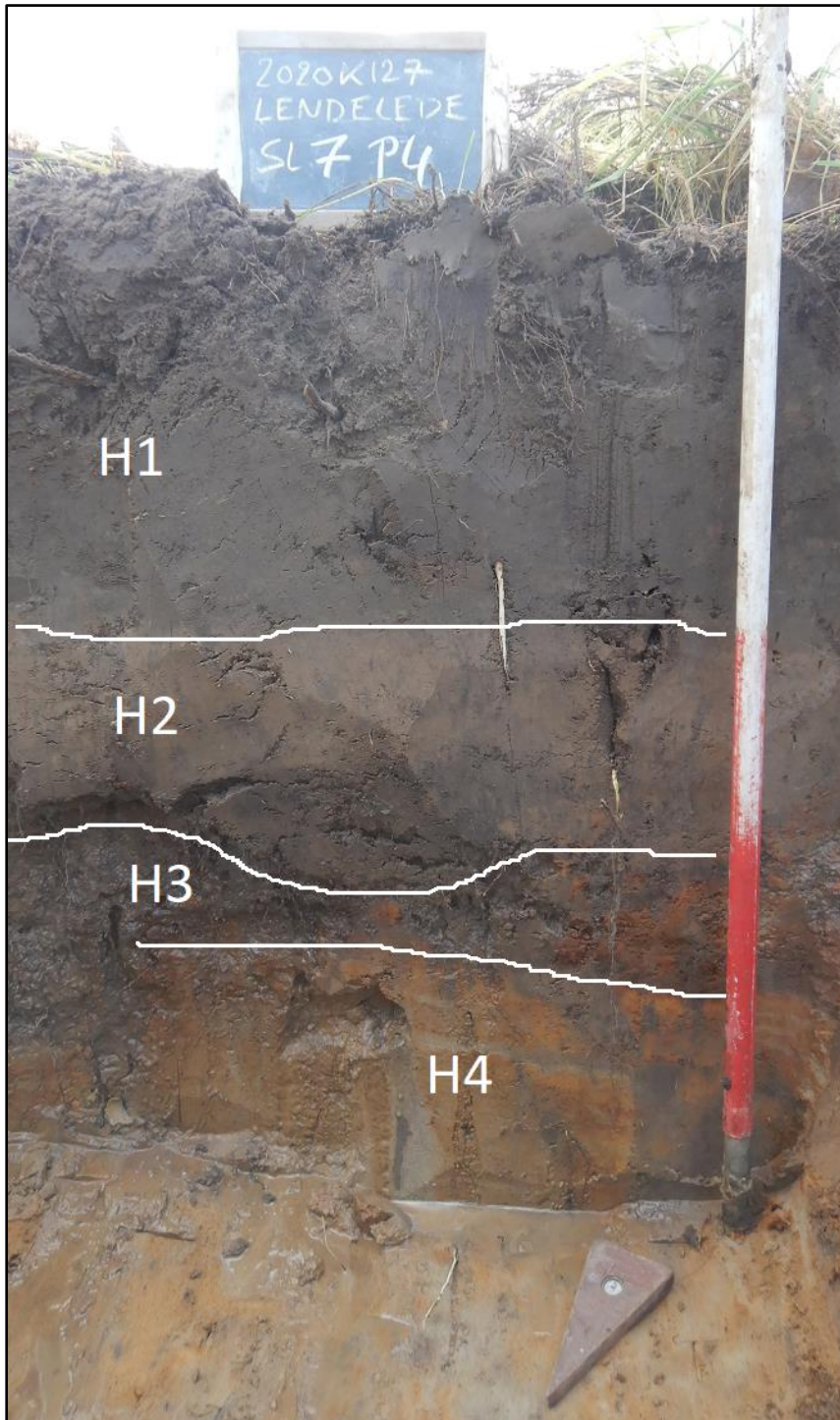
4. Bibliografie

- cai.onroenderfgoed.be
- www.geopunt.be
- <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/16239>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/91637>

5. Bijlages

- Referentieprofielen

Projectcode		2020L222			Coördinaten	X 68 063; Y 175 121	
Type onderzoek		Proefsleuven					
Profielnummer		PR4			Hoogte	+29,38m TAW	
Oriëntatie		O-W			Grondwater	niet bereikt	
Datum		29/1/2021			Classificatie	Pcc	
Weer		Bewolkt, grijs				matig droge licht zandleembodem met sterk gevlechte, verbrokkelde textuur B horizont	
Beschrijving		Bracke Maarten			Fotonr	28	
Landgebruik		Tuin			Plannr	Zie allesporenkaart	
Vegetatie		Gras					
Horizont		Diepte (cm)		Methode beschrijving	Ondergrens		
nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid
H1	Ap1	0	35	Droog	Ja	Duidelijk	Recht
H2	Ap2	35	60/65	Droog	Ja	Duidelijk	golvend
H3	B	60/65	75	Droog	Ja	Duidelijk	Vrij recht
H4	C	75	-	Droog	Nee	-	-
Kleur (visueel)		Vochtigheid		Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen	
				symbool	beschrijving		
Donkerbruingrijs		Vrij nat		P	Zandleem	Ophoging	
Bruingrijs		Vrij nat		P	Zandleem	bioturbatie	
Donkerbruin		Nat		P	Zandleem	Restant B-horizont	
Geligoranje		Nat		P	Zandleem	/	

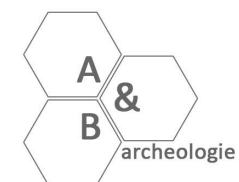
Figuur 28 Zicht op profiel 4 in sleuf 7 met aanduiding van de stratigrafische eenheden.

• Figurenlijst

Figuur 1 Uitsnede uit het nieuwe verkavelingsplan, de zuidelijke grijze zone (ca. 1171m ²) blijft agrarisch gebied (bron: initiatiefnemer).....	5
Figuur 2 Zicht op de voormalige westelijke woning (huisnummer 121), deels onderkelderd.....	6
Figuur 3 Zicht op de funderingen van het achterliggende 18 ^{de} -eeuwse woonhuis, achter huisnummer 121.	6
Figuur 4 Zicht op de funderingen, vloeren en kelder (aan de straatkant) van huisnummer 119.	7
Figuur 5 Toegangstrap tot de grote kelder aan de straatzijde van huisnummer 119.	7
Figuur 6 Zicht op de achterliggende tuinen van de voormalige woningen.....	8
Figuur 7 Vooropgesteld sleuvenplan (bron: bureaustudie).	11
Figuur 8 Projectie van het algemeen sleuvenplan op het GRB (bron: geopunt.be).	11
Figuur 9 Projectie van het algemeen sleuvenplan op de meest recente luchtfoto (bron: geopunt.be).	12
Figuur 10 Projectie van het algemeen sleuvenplan op het GRB met aanduiding van de hoogtes van het archeologisch vlak (blauw) en het maaiveldniveau (zwart) (bron: geopunt.be).....	12
Figuur 11 Sfeerbeeld bij de aanleg van de proefsleuven.	13
Figuur 12 Sfeerbeeld bij de aanleg van de proefsleuven.	13
Figuur 13 Uitsnede uit de bodemkaart met aanduiding van het plangebied (bron: bureaustudie).	15
Figuur 14 Projectie van het algemeen sleuvenplan op het GRB met aanduiding van de referentieprofielen (bron: geopunt).....	16
Figuur 15 Profiel 1 (sleuf 1) in het noordoosten met Ap1-Ap2-C profiel.....	16
Figuur 16 Profiel 2 (sleuf 1) in het zuidoosten met Ap1-Ap2-C profiel.....	17
Figuur 17 Profiel 1 (sleuf 1) in het noordoosten met A-C profiel.	17
Figuur 18 Profiel 1 (sleuf 1) in het noordoosten met Ap1-Ap2-B-C profiel.....	18
Figuur 19 Allesporenkaart geprojecteerd op het huidige kadaster (bron: geopunt.be).	19
Figuur 20 Detail allesporenkaart geprojecteerd op de meest recente orthofoto (bron: geopunt.be).	19
Figuur 21 Zicht op proefsleuf 1 met op de voorgrond een drainagegreppel en recente kuil.	20
Figuur 22 Zicht op een puinrijke kuil (baksteenpuin en betonbrokken) ter hoogte van de voormalige woning 121.	20
Figuur 23 Ruim kijkvenster op de zone van de voormalige 18 ^{de} -eeuwse achterliggende woning.....	21
Figuur 24 Zicht op het noordelijke deel van sleuf 6 met enkele drainagegreppels en recente verstoringen.	21
Figuur 25 Projectie van het plangebied, bij benadering, op de 18 ^{de} -eeuwse Ferrariskaart (bron: geopunt.be).	24
Figuur 26 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).	25
Figuur 27 Projectie van de sleuven op de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).	25
Figuur 28 Zicht op profiel 4 in sleuf 7 met aanduiding van de stratigrafische eenheden.....	32

- Plannenlijst

Plannummer	Type	Onderwerp	Schaal	Digitaal	Datum
1	Algemeen sporenplan	Allesporenkaart	Onbepaald	X	3/2/2021

Lendelede Winkelsestraat

2020K127
Proefsleuven

Algemeen sporenplan

Legende

- Projectgebied
- Verkavelingsgrens
- Verstoorde zone
- Proefsleuven
- Verstoring

0 10 20 m

Bron: geopunt.be Datum: 3-2-2021

